

elnökölt az első Kelet-Európában megrendezett EUCEPA konferencián, melyet Budapesten tartottak 1971. október 18–22. között a Duna Intercontinental Hotelben. Ez a rendezvény mind a szakmai, mind pedig a társasági programot tekintve nagy siker volt. *Vámos György*, a több nyelven beszélő papíripari szakember a színpadok mögött hatékonyan és dinamikusan tevékenykedve, jelentős hajtóerő volt abban, hogy „A papír nyomtathatósága” témában megrendezett konferencia sikerét biztosítsa. A magyar egyesület volt a vendéglátója az 1982. október 18–22. között Budapesten megrendezett papír- és nyomdaipari „Folyamatok és szabályozás” konferenciának is. Mint újraválasztott EUCEPA elnök, *Vámos György* ismét sikeresen elnökölt ezen a konferencián is.

Figyelemre méltó az a tény, hogy az EUCEPA, fennállásának viszonylag korai szakaszában képes

volt bővülni, amely négy kelet-európai ország integrációjának volt köszönhető. Nincs kétség afelől, hogy *Vámos György* hozzájárulása a Kelet és Nyugat közti együttműködéshez rendkívül értékes volt. Tehetséges és eltökélt személyiség volt, aki előrelátással és célzottan sikeresen valósította meg szándékait. Ez tette őt jelentős társ-szereplővé az EUCEPA fejlődésében.

Sok „veterán” úgy is emlékszik *Vámos Györgyre*, mint nagylelkű, barátságos és vendégszerető barát-ra, aki nem habozott, hogy kitarja otthonát a távol-ról és közlelről érkezett vendégek előtt. Tiszteeljük *Vámos György*, a kiváló és nagy európeér emléket!

Erik Kihlman

Az EUCEPA korábbi vezérigazgatója

Fordította: Nagyné Schmaldienst Zsuzsa

Tudományos kapcsolatok a német és magyar papírgyártók között

Prof.em.Dr.-Ing. Dr.h.c. Lothar Götttsching

Papírtechnológiai és gépészeti tanszék

Darmstadti Műszaki Egyetem

Darmstadt, Németország

Hosszútávú kapcsolatok kezdete

A nemzetközi cellulóz- és papír- ipar egyik legnagyobb erőssége a benne dolgozók erős közösségi érzése. Ez nagymértékben a különböző műszaki egyesületek, egyének, intézményi tagok, valamint kutatási és oktatási szervezetek közötti nemzetközi hálózatban valósul meg. Az elmúlt

negyven évben a Darmstadti Műszaki Egyetem korábbi Papírtechnológiai Intézete szintén hozzájárult ehhez a hálózathoz a magyar Papíripari Kutatóintézetten és az 1971-ben, 1982-ben és 1992-ben Budapesten megtartott EUCEPA rendezvényekben való együttműködésen keresztül. Már az 1960-as években elődöm, *Walter Brecht* professzor, a híres költő és író, *Bertold Brecht* testvére, kialakította az első kapcsolatokat a cellulóz- és papíripari világ kiemelkedő magyar tudósaival, *dr. Vámos Györggyel* és *dr. Lengyel Pállal*.

Az én legelső nemzetközi konferenciám, melyet szakmailag és társaságilag professzorként élvezhettem, az első EUCEPA rendezvény volt, melyet kelet-európai (akkoriban

szocialista) országban 1971. októberében rendeztek. Ez a konferencia Budapesten rendkívül lenyűgöző volt – nem csak a műszaki program magas színvonala miatt, de a magyar vendéglátók vendégszeretetének köszönhetően is. A legtöbb nyugati résztvevő alig hitte, hogy a konferenciát szocialista országban rendezték, mindezt a megennyhült környezet miatt, melyet a fővárosban és vidéken is mindenki egyaránt érezhetett.

Magyar papírgyártók, mint követek külföldön

Ugyanebben az évben a darmstadti intézet a magyar Papíripari Kutatóintézet ásványi anyag és pigmens mázolósi szakértőjét, a bájos *Helyes Klárát* látta vendégül hat hónapos időtartamra. *Helyesné*, aki rendkívül elkötelezett és jól képzett vegyész, karton mázolósi projektjét hajtotta végre, forgó pálcával felszerelt Dixon mázolóberendezésen. Ennek a tanulmánynak a célja a felületi tulajdonságok, mint a fényesség és simaság javítása volt. A projekt eredményét 1972. szeptemberben, Krakkóban a lengyel papírmérnökök konferenciáján ismertette.

15 év telt el, míg a következő magyar szakértő, mégpedig *Török István*, a lábatlani papírgyár termelésvezetője egy ötéves időszakra csatlakozott a csapatunkhoz (1986–1991), Szakértelmének köszönhetően intenzíven résztvevett a reciklált rostanyagok feldolgozásának javítását célzó projekteken (pl. festékmentesítés, frakcionálás, fehérités), amelyeket több cikkben dokumentáltak és publikáltak a német DAS PAPIER szakfolyóiratban. *Török* úr, aki később gépgyártók dél-kelet-európai képviselője lett, politikai karriert is kezdett az 1990-es években, mint otthonának, Lábatlannak kétszer megválasztott polgármestere.

A harmadik szakértő, aki hozzánk csatlakozott 1991-ben, *Renner Katharina* volt, aki a drezdai Műszaki Egyetemen végzett papírgyártóként, és korábban a budapesti Papíripari Kutatóintézet munkatársa volt. Darmstadtban az ő kutatási területe is az

újrahasznosítható papírhoz kapcsolódott, a festékmentesítést hagyományos, illetve enzimes folyamatban vizsgálva laboratóriumi és ipari körülmények között. Kutatási eredményeit szakfolyóiratokban, és a finn papírmérnöki egyesület által kiadott „Recycled Fibre and Deinking” [Újrahasznosított rost és festékmentesítés] szakkönyvben publikálták. *Renner Katharina* 2001 óta a finn UPM schangai újságpapírgyárában dolgozik papírtechnológusként.

Szakmai tanulmányutak magyar papírgyárakba

A kialakult kapcsolatoknak köszönhetően 1985-ben tanulóink és dolgozóink részére tanulmányutat szerveztünk Magyarországra. A nyolcnapos túra során négy papírgyárba tettünk látogatást (Csepel, Dunaújváros, Lábatlan és Szolnok), a budapesti kutatóintézetbe, és egy eszem-iszom hétvégét töltöttünk el egy faluban, melynek műszaki berendezéseit a Csepeli papírgyár és annak műhelyei tartották karban. A magyar vezérigazgatóság, *Juhász Mihály* vezetésével kiváló munkát végzett a jól vezetett papíripari technikai és társadalmi környezetének bemutatásában a német látogatóknak, beleértve az anyagellátási és pénzügyi problémákat is. Ami a grafikai papírok minőségét illette azonban, a helyi papíripar magas követelményeket elégitett ki az igényes hazai, export-orientált nyomdaipar kiszolgálásában.

A magyar részvétel az EUCEPÁ-ban

2006-ban az EUCEPA, az Európai Cellulóz- és Papíripari Szövetség, melynek székhelye Párizsban van, és 16 európai nemzeti papíripari műszaki szövetséget fog át, szintén 50 éves lesz. A kezdetekben Kelet-Európa nem vett részt ebben a szervezetben a politikai helyzet miatt a Vasfüggöny korai időszakában, amelyet a magyar külügyminiszter, *Horn* úr szakított fel az osztrák határnál 1989. szept-

temberben. Az EUCEPA először fokozatosan bővült, köszönhetően Magyarország (1966), a korábbi Csehszlovákia (1970), Lengyelország (1972) és Szlovénia (1982), mint Jugoszlávia korábbi része lépésenkénti integrálódásának. Az EUCEPÁ-t két testület irányította: az Elnöki Tanács, mint politikát alakító bizottság, és a Végrehajtó Bizottság, amely felelős volt a különböző tagországokban rotációs rendszerben évente szervezett konferenciáért és szimpóziumokért.

Dr. Vámos volt az EUCEPA egyik legjelentősebb hajtóereje, és már 1962. óta képviselte Kelet-Európát a TAPPI Tanulmányi Csoportjában, még azelőtt, hogy kinevezték volna az Elnöki Tanács tagjává 1968-ban. A Tanács ugyanezen ülésén javasolták, hogy EUCEPA konferenciát rendezzenek 1971-ben Budapesten. Ezekben a napokban *dr. Vámos* vitát indított a Szovjetunió EUCEPA tagságáról, amelyet a szovjet erdőiparért felelős orosz miniszter-helyetteshez fűződő kapcsolatai ösztönöztek. Végül is, az EUCEPA Tanács sok éven át folyó vitájában nem történt előrehaladás, ami a szovjet egyesület belépést illeti.

A magyar egyesület és képviselője, *dr. Vámos György*, mint EUCEPA elnök (1971–1972) elkötelezettségének köszönhetően az első EUCEPA konferencia, melyet Kelet-Európában tartottak, Budapesten került megrendezésre 1971. október 18–22. között a Duna Intercontinental Hotelben. A magas színvonalú szakmai program, valamint a történelmi helyszín 760 résztvevőt vonzott. A konferencia témájával, „A papír nyomtathatósága” 51 előadás foglalkozott 16 országból. A konferencia hete alatt a magyarok vendégszeretete túlaradó volt, tartalmazott egy teljes napos kirándulást Debrecenbe egy vadonatúj vonaton, melyet a Hortobágyra, a pusztába tett kirándulással kapcsoltak össze, képzett csikósok által betanított galoppozó ménessel, élvezetes órákkal a helyi csárdában, népi táncokkal és karékkal. A konferenciát bankett zárta a tradicionális budapesti Gellért szállóban, majd ezt gyárlátogatások követték, ahol békefát ültetett el egy német és egy orosz szakember.

Ez az első EUCEPA rendezvény Magyarországon mind szakmai, mind pedig társasági

szempontból sikeres volt, a nyugati vendégek lelkes részvételével és a helyi vendéglátók vendégszeretetével, és felállította a mércét az ezt követő konferenciák elé.

A magyar Papír- és Nyomdaipari Műszaki Egyesület több mint 4 000 tagjával volt felelős a XX. EUCEPA konferenciáért, melyet 1982. október 18–22. között rendeztek a „Papír- és nyomdaipar folyamatai és szabályozása” témakörben, melyen *Vámos György* elnökölt, mint újraválasztott EUCEPA elnök. A bevezető előadásokat *Annus Sándor* (Magyarország) és *Ian Hendry* (Egyesült Királyság) tartották, bemutatták a témát és a 42 előadást, melyet hat szekcióba soroltak: papírgyártás, mázolás, nyomtatási folyamatok, papírkiszérelés, ofszet nyomtatás és minőség-ellenőrzés. Az előadók 22 országból érkeztek.

Egy további EUCEPA rendezvény 1992. október 5–8. között volt a harmadik, melyet Magyarországon rendeztek, és az első a keleti blokk felszabadulása után, köszönhetően lakosságának demokratikus, erőszaktól mentes forradalmának. A KGST piac összeomlása miatt a szervezőknek előre nem látható korlátozásokkal kellett szembenézniük, ami a hazai cellulóz- és papíripar hanyatlásából eredt. 20 országból mintegy 400 résztvevő 38 előadást hallgatott meg, melyek „A Papírok és kartonok futtathatósága és nyomtathatósága” témában hangzottak el nyolc ország papír- és nyomdaipari szakembereinek tolmácsolásában. Az ipar tudományos szakemberei által előadott magas színvonalú előadások a fejlődés legújabb eredményeivel és a nyomópapírok és nyomtatott termékek vizsgálatának kifinomult módszereivel foglalkoztak. A társasági program a hazai és globális papíripar gazdasági helyzetéhez igazodott, amely azokban az években eléggé beteges volt.

Sikeres partnerség a papíripari közösségek belől

A PNYME PAPÍRIPAR c. lapjának 50. évfordulója arra készítetik a hazai és külföldi, elsősorban közép-európában papíripari társadalmat, hogy emlékezzenek vissza az elmúlt

évtizedek különböző alkalmaira, melyek a szakmát és az emberi kapcsolatokat is gazdagították a műszaki szervezetek és tagjaik között, beleértve a kutató- és oktató intézeteket is. A magyar és német papírgyártók tudományos és technológiai hozzájárulása előnyös volt mindkét ország iparának fejlődése számára, amely termékeivel számos módon szolgálja az országok társadalmát. Végezetül, Németország nagyon hálás azért a hatásért, amelyet Magyarország gyakorolt az európai demokratikus környezet kialakulására

az 1989. őszén az osztrák-magyar határon véghezvitt bátor cselekedetével.

A régi rómaiak kívánsága egy kedves személy születésnapján az „ad multos annos” volt, ami azt jelenti, hogy „hosszú életet”. További eredményes partnerséget várunk és remélünk azt követően, hogy abban a kiváltságban részesülhettünk, hogy sokszor együtt haladhattunk az európai szintéren.

Fordította: Nagyné Schmaldienst Zsuzsa

Gondolatok

Szőke András

a Papíripari Szakosztály vezetője

Alapítás

1948. november 19-én két (papíripari és nyomdaipari) szakosztállyal indult az Egyesület. Sajátos, a hagyományoktól eltérő volt, hogy munkás, szakmunkás, mérnök, igazgató, tehát a ter-

melés teljes keresztmetszetét alkotó emberek tanácskozhelyeként indult a szervezet. Célja volt többek között a szakmai titkokat féltő elzártság feloldása, az üzemek közötti emberi kapcsolatok ápolásával. Ez a gondolat ma is alapvető, habár, sajnálattal, ma is helyenként a szakmai titoktartás és a szakmai kapcsolattartás, összetartozás egymás korlátjaként fel-felmerül.

Az induláskor még a műszaki apparátus túlsúlya mutatkozott. A több mint 50 év krónikáját számos kiadvány, könyv, dolgozat írja le, hisz a különböző évfordulók gyakran lehetőséget adnak a visszatekintésre. A legátfogóbb

az Egyesület ötven éves fennállására készített könyv. A rendszeres küldött- és közgyűlések is értékelési alkalmak. Ezekből idézni vagy ezekkel versenyezni nem tudok és nem is akarok. Ezért csak teljesen szubjektíven emelek ki eseményeket és változást, fejlődési jellemzőket, részben azzal a céllal, hogy a jelenlegi tervezett alapszabály-átalakítás előtti gondolkodáshoz, a célok esetleges változtatásához egy nézőpontot mutassak be. Magam lassan ötven éve vagyok kisebb nagyobb aktivitással Egyesületünk tagja. Ez alatt az a meggyőződés alakult ki, hogy annyi örömet és tapasztalatot ad az Egyesület, amennyinek mi részeseivé tudunk lenni. És így válogattam az eseményekben.

60-as évek

Az 1956 utáni időszakból említeném azt a „Vándorlegények” túrát Csehszlovákiába, melyen 25 nyomdász és 17 papíros busszal járta be az ország hagyományőrző és jelentős emlékhelyeit, objektumait. A kitekintés utáni vágy jellemezte, hogy számos nemzetközi szervezettel (a francia ATIP, az NDK-s